

KoiKoi - Kostymekompendium

Innholdsfortegnelse

Introduksjon
Stoffer
Farger
Hovedplagg ("Patpat")
Topp ("Kortpat")
Benklær/hoser og ermer ("Hoshos")
Vide lange bukser ("Fiskebukser")
Dhoti, ("Nukbukser")
Poncho, ("Nomba")
Undertøy,
Kanting, snorer & knapper,
Patinering
Dekor, ansiktsmaling,
Skotøy
Nyttige lenker om tau

Introduksjon

Dette kompendiet er en veiledning i hvordan lage seg kostyme til KoiKoi, og et utgangspunkt for de som vil videreutvikle stilen.

Det er lov å tilføre nye plagg og stiler, så lenge man følger prinsippene:

1. "Steinalderlook" - enkle plagg med lite søm, grovt vev, gjerne med elementer av pels, skinn, stein, skjell og bein.
2. Unikt eller generisk - ikke gjenkjennelig som typisk for en virkelig kultur. Om du åpenbart ser ut som en indianer, blir det feil.

Det er tillatt å bruke materialer som ikke er tilgjengelig for folk med steinalderteknologi i nordisk natur - eks. grov bomull eller grovslike. Det er også tillatt å bruke symaskin, så lenge sømmen ikke er synlig.

Aldri sydd et kostyme før? URL's fantastiske kostymekompendium (<http://foreninger.uio.no/url/kompendier/kostymekompendium/>) beskriver middelalderklær, men introduksjonen er en god veiledning til søm for all slags kostymer.

Husk at du skal gå med kostymet i nær fire døgn. Pass på å ha plagg som sikrer at du er varm nok om natta eller i regnet, så vel som kjølig nok i julisola.

I rolle

I fiksjonen har hver fam laget sine egne klær. De lager klær av det de måtte ha for hånden: bark og strå som er kokt i lut, tørket, tvinnert og vevd. Pels og lær fra dyrene man har jaktet. Tekstiler man har stjålet eller byttet til seg fra fremmede.

Det å lage og reparere klær er en vanlig aktivitet rundt leirbålet, og spesielt i de kalde månedene,

og at gjennom den lange tiden mellom hvert KoiKoi så utvikler hver fam sin egen praksis og stil.

Siden kan høres "off" ut med åpenbart moderne ord som "poncho", har vi foreslått noen Ankoi-navn på vanlige plagg. Disse er nevnt i parentes.

Kjønn

Kostymene til mannmann og kvinnkvinn i kulturen er svært like. Det er lite å sy, og det gamle mottoet «hvorfor sy når man kan surre» gjelder. Nuknuk har de samme plaggene som mannmann og kvinnkvinn, men i tillegg en spesiell bukse (Dhoti), og en tendens til lyse/off-white farger.

Stoffer

Stoffet trenger ikke være laget på steinaldervis - bare se litt sånn ut. Vi ønsker oss generelt grovere stoffer (toskaft veving). Med grove stoffer mener vi der man ser vevingen - ikke for eksempel lakenlerret.

Bra stoffer er grov lin (finnes billig på IKEA), grov bomull, grov silke, grov ull. Man kan bruke tovet ull til hoser, ermer, poncho etc.

Unngå syntetiske materialer som polyester og nylon, såvel som blandingsmaterialer. Disse varmer dårlig, og smelter i kontakt med ild.

Pels og lær er også glimrende materialer til de fleste typer plagg blant Ankoi folket - enten til hele plagget, eller til detaljer.

Husk å vaske bomull- og linstoff på 40 eller 60 grader før du begynner å sy for å hindre at kostymene krymper i vask.

Farger

Vi vil ha farger som er enkle å skape naturlig. Det er naturlig med duse farger og jordfarger.

Fargen hvit (for klær: off-white, ren hvit ser for moderne ut) ses på som typisk nukete og brukes ikke av mann og kvinn. Nuk bruker gjerne lyse fargetoner i tillegg til offwhite.

Fig. 1 : passende farger til ankoi-klær

Famene må gjerne harmonerer fargene for å indikere hvilke fargestoffer som er tilgjengelige i det området de bor. Fargegivende planter kan gjerne også sees på som varer som kan byttes/gis bort i gave.

Universalplagget - kjortel ("Patpat")

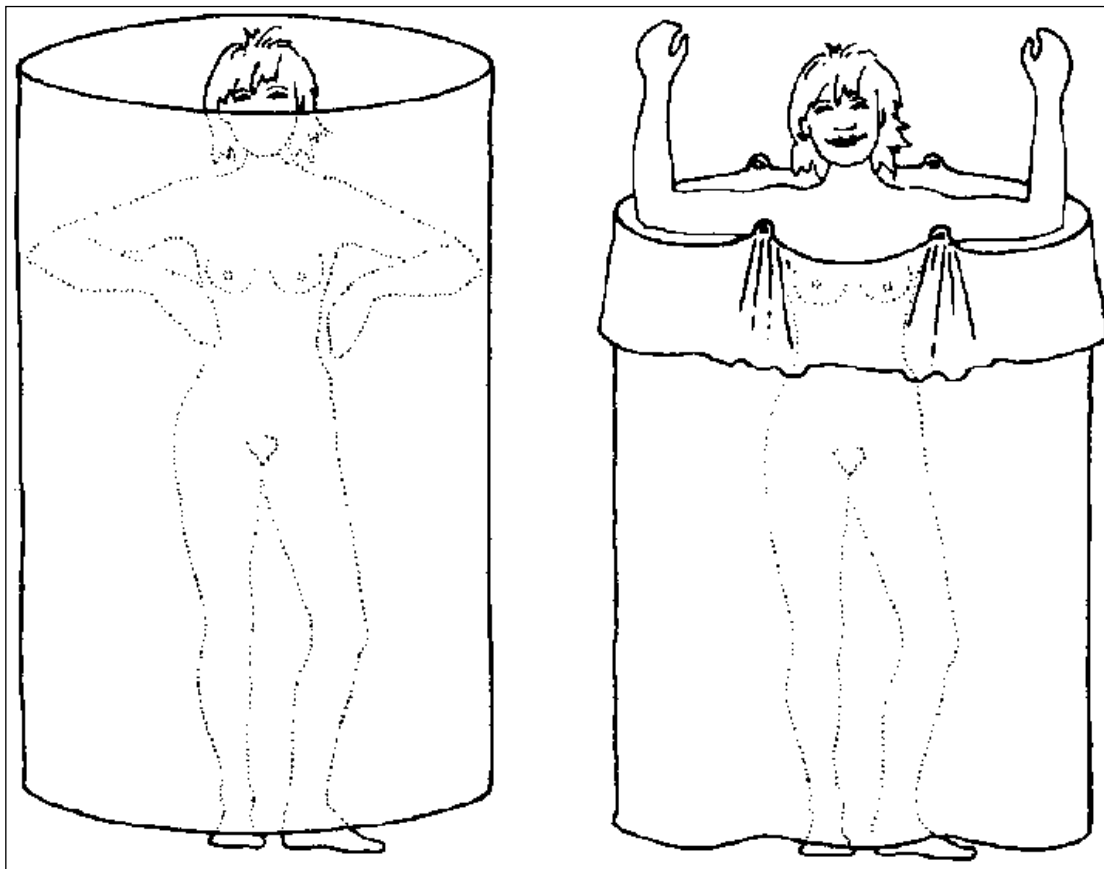

Fig. 2 : en stor, bred kjortel

En kjortel (eller "patpat" på Ankoi) er en overdel som er laget av en tube som knyttes over skuldrene. Fig. 2 viser en stor og bred kjortel. Disse lages oftest kortere (til knelengde) og smalere / mer tettsittende - som i Fig.3.

I dette kompendiet er det beregnet å sy med et sømrom (avtanden mellom kant og søm) på 1-1,5 cm.

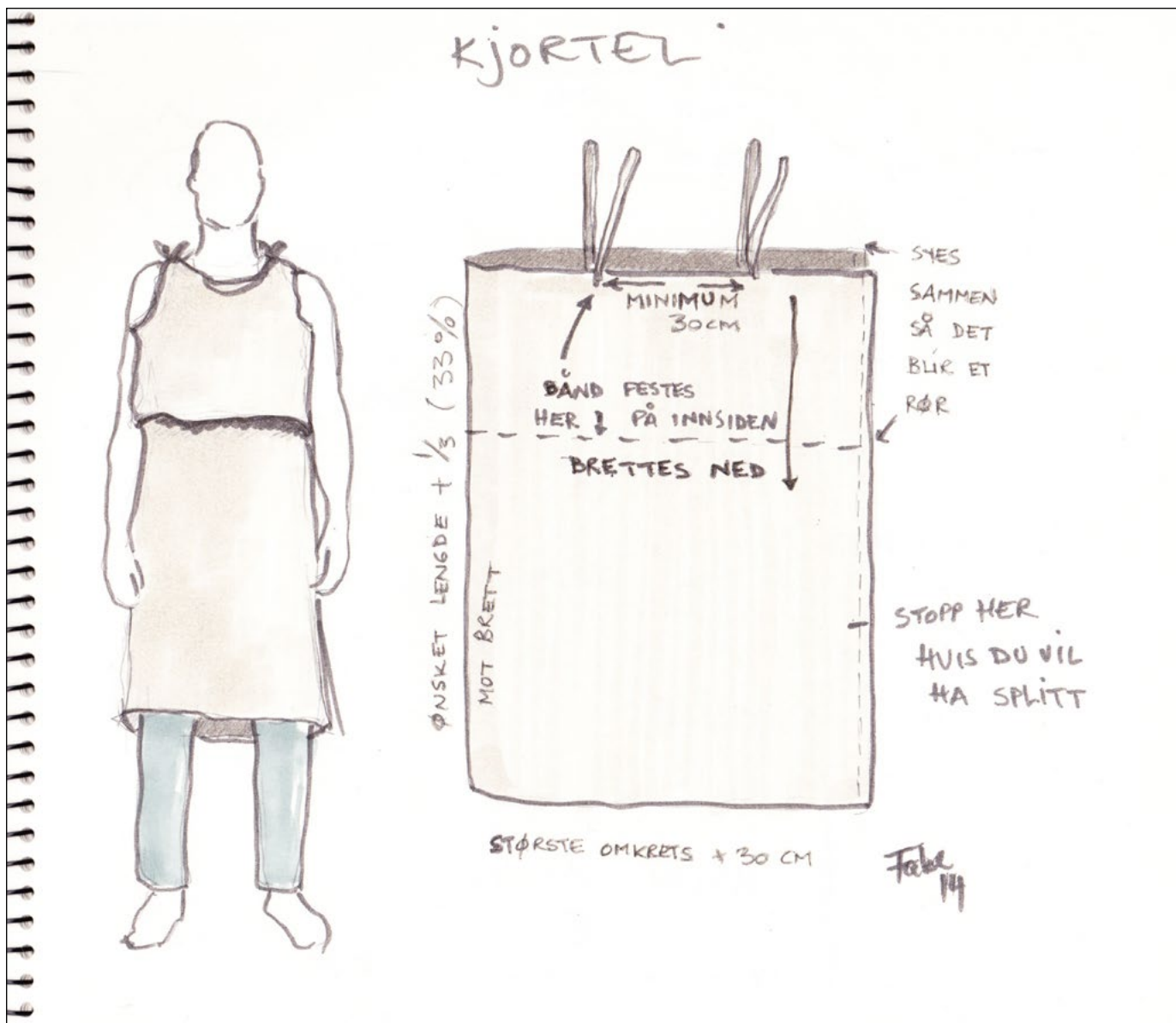

Fig. 3: En typisk, enkel, kjortel ("patpat"): 1 søm + knytebånd på skulder+ evt.kanting for hånd.

Lengde: Tuben er så lang som man ønsker plagget + 30 % for å kunne brette ned.

Bredde: Kroppens bredeste diameter + 30 cm.

Nedbretten på ryggen benyttes også til hette mot sol eller lett regn.

Kjortel med knapper/hemper

I stedet for knytebånd, går det an å lage kjortel med knapper/hemper:

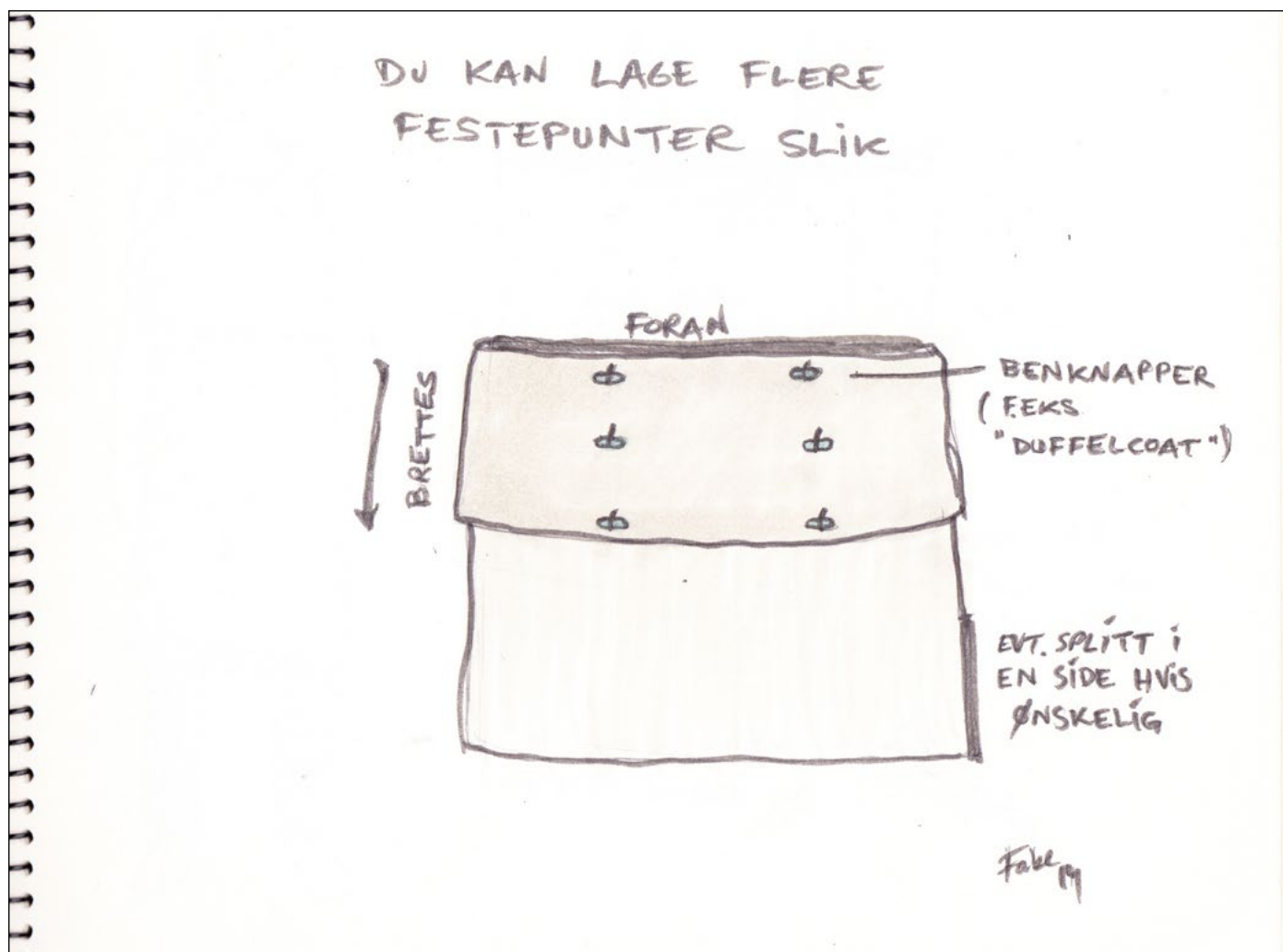

Fig. 4: Kjortel med hemper, foran.

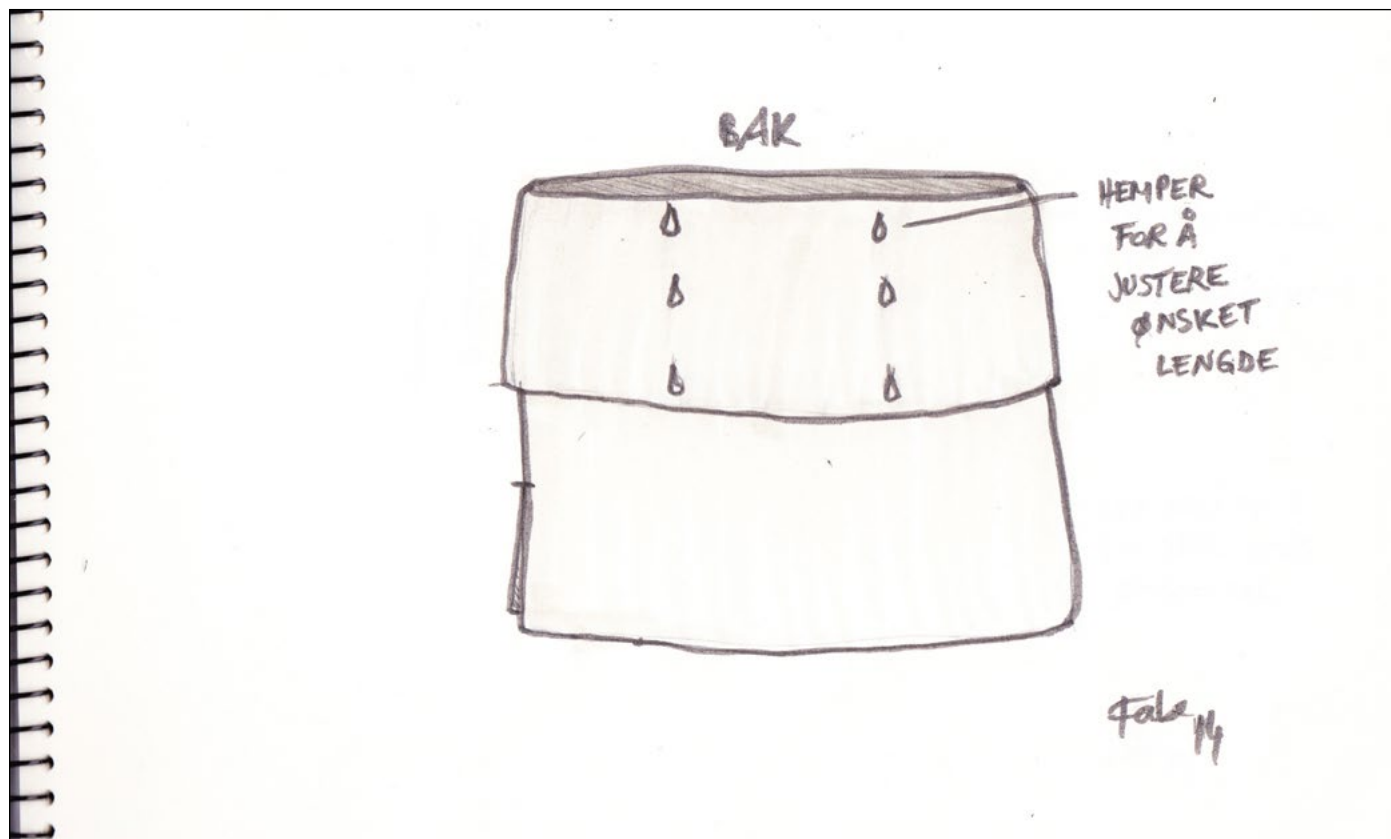

Fig. 5: Kjortel med hemper, bak.

Man bruker belte dersom det er praktisk, og for å holde varmen. Det er ikke noe man føler man MÅ ha på seg.

En enkel overdel: topp ("Kortpat")

Man kan lage en enkel overdel ("Kortpat") med ermer - den krever 4 sømmer + evt. kanting for hånd.

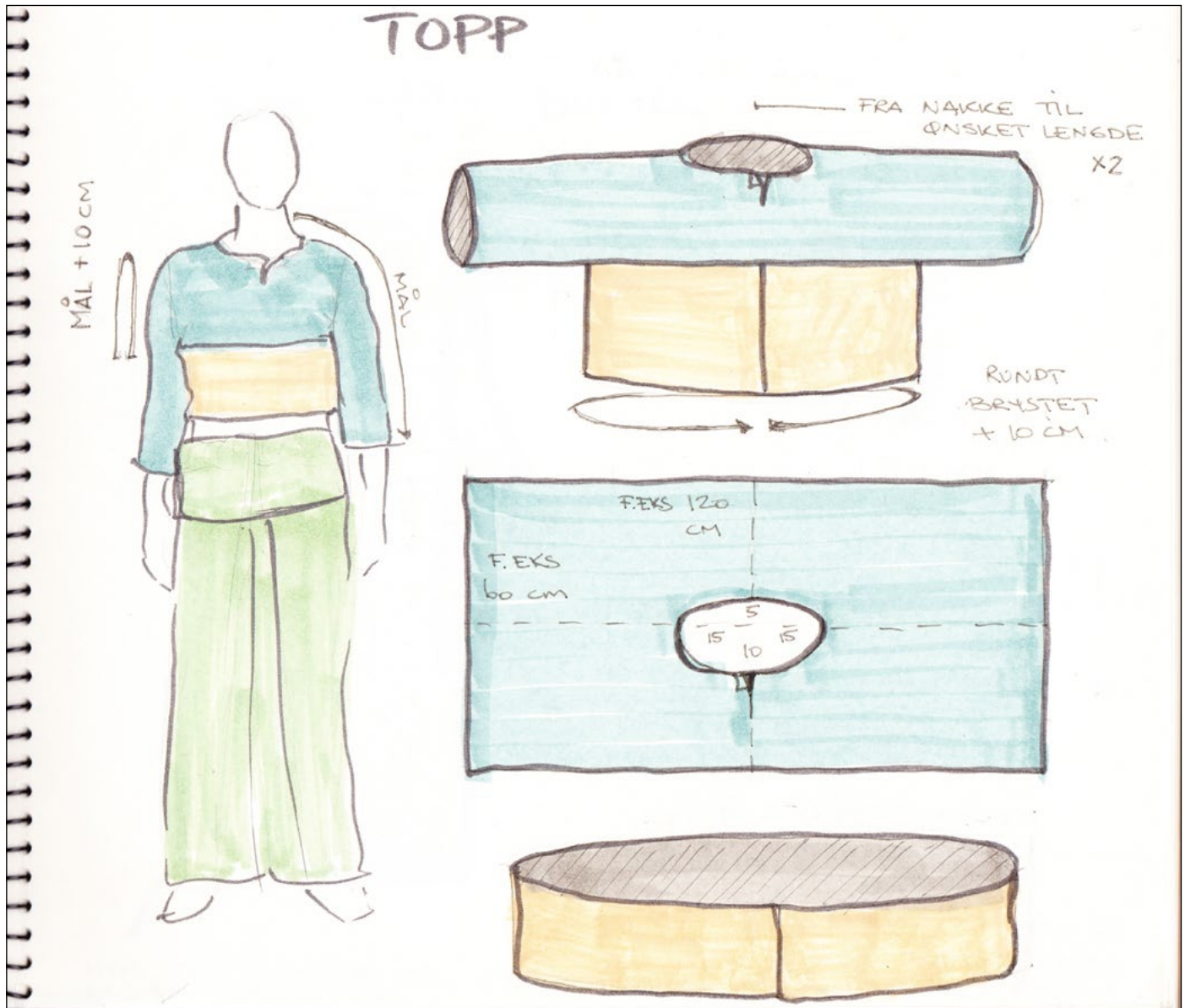

Fig. 6 - enkel overdel

Hoshos - vanlig benplagg

En hos er en tube - stor nok til å passe rundt enten et ben eller en arm. Fester man hoshos med snor til undertøy eller belte, har man et vanlig, bukseaktig plagg. Fester man hoshos med snor til skulderstroppen på en kjortel har man ermer. Ankoi har gjerne ulike hoshos til sommer og vinter.

Fig. 7 Hosos i grov bomull

Fig. 8 Hoshos i tovet ull

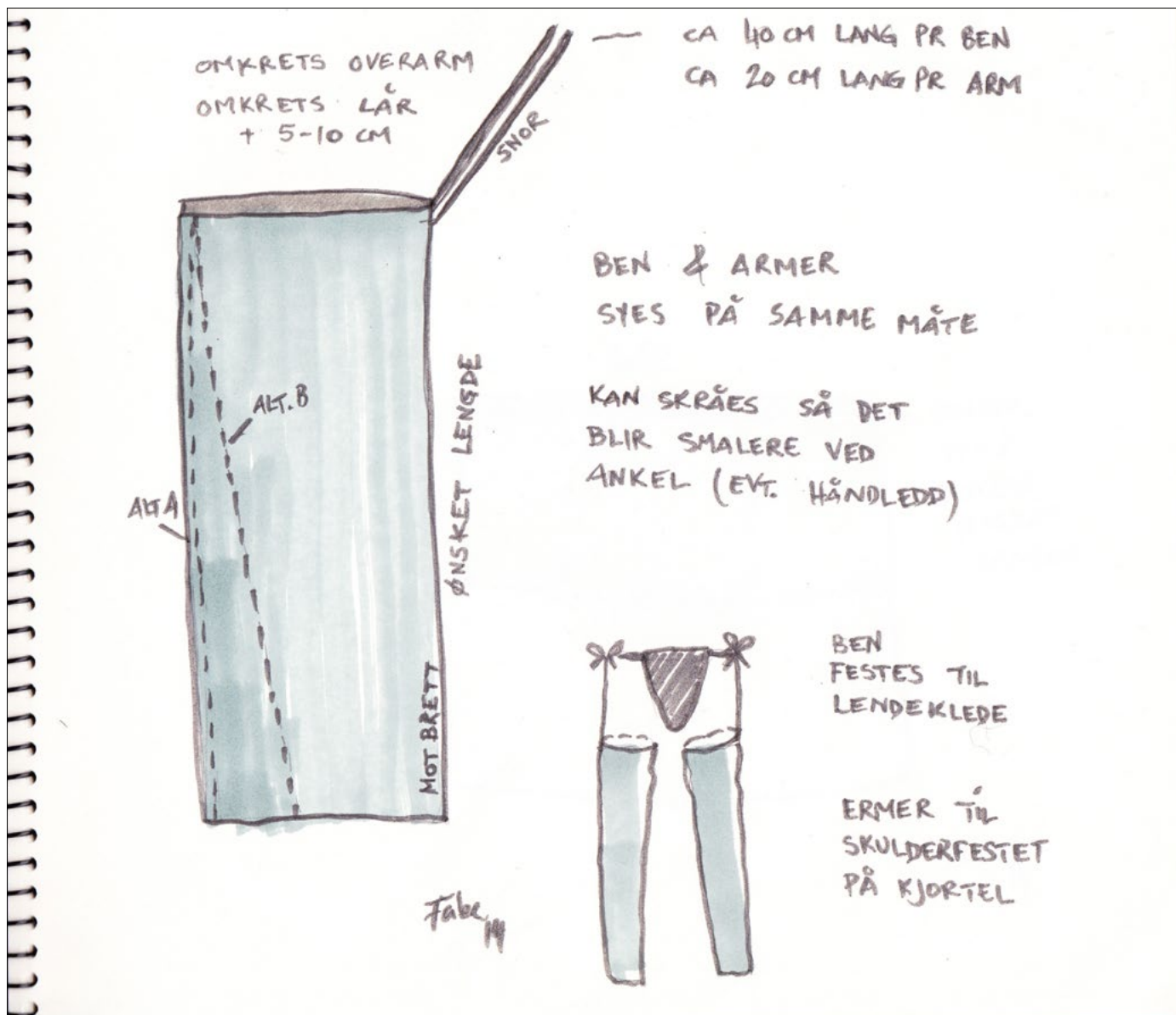

Fig. 9 Hoshos til ben - 1 søm+festing av snorer+evt. kanting for hånd

Vide, lange bukser ("Fiskebukser")

Fiskebukser er vide bukser som enten er viklet eller knytt i livet med en snor.

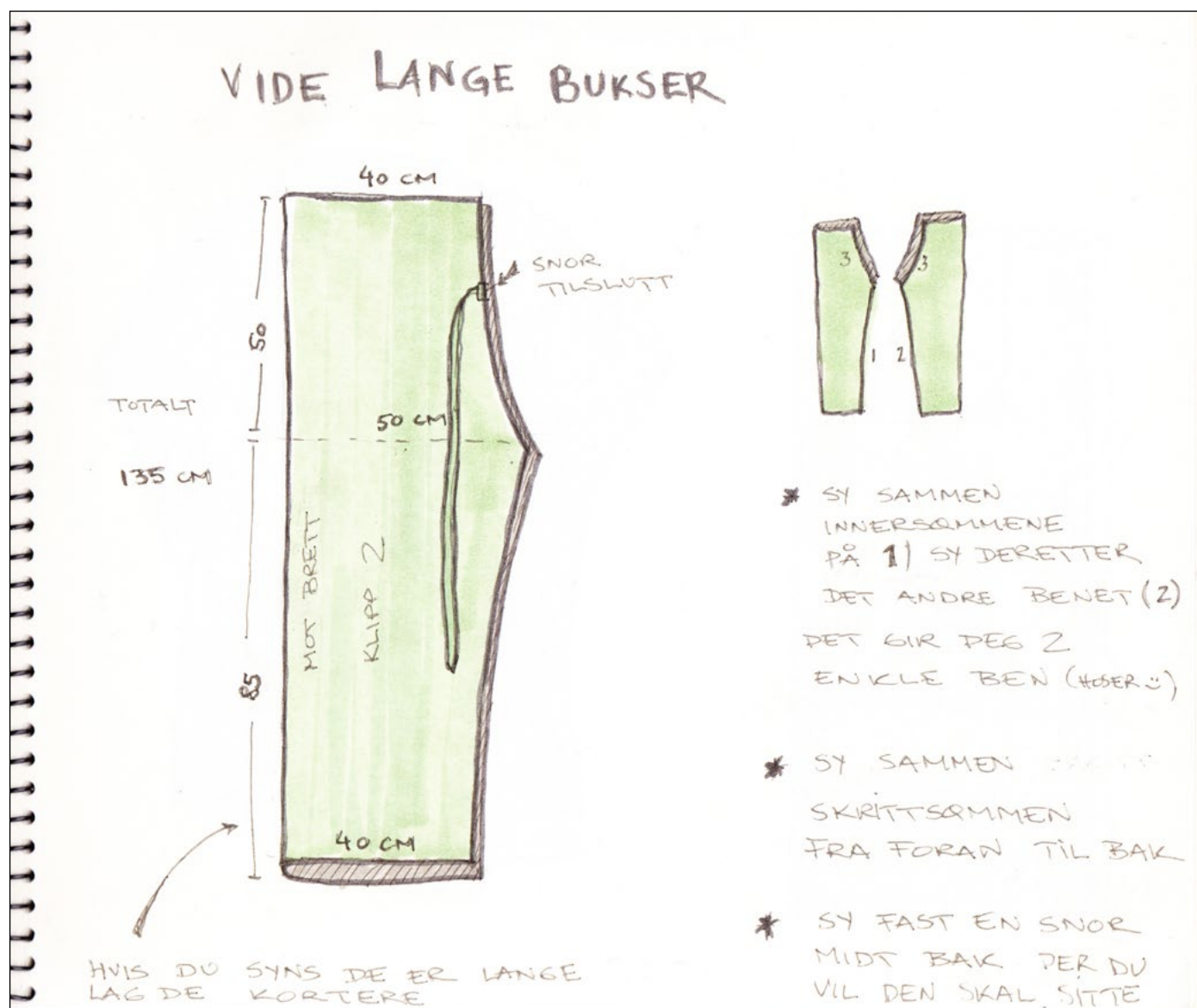

Fig. 10. Fiskebukser. 3 sømmer+snor+evt. kantning for hånd

Dhoty ("Nukbukser")

I stedet for hoshos eller bukser går noen nuk i et slags buksete skjørt. Dette er et svært nukete plagg, og brukes ikke av kvinnkvinn eller mannmann.

Det er likt indiske Dhoty, og krever ingen søm men mye (3-4,5m) stoff.

Fig. 11: Dhoty ("Nukbukser")

Instrukser for hvordan å ta på seg dhoty:

<http://www.youtube.com/watch?v=HbB1Z0CLXn0&authuser=0>

<http://www.youtube.com/watch?v=7cG7P5Xn1IE&authuser=0>

Mot kulde: Poncho ("Nomba")

Ankoi-folket bruker en enkel poncho (Ankoi: "nomba") når det er kaldere. I tillegg kan de ha vinter- eller sommeroverdel (f.eks. ull vs. lin eller bomull). Plagget krever ingen sømmer, med mindre du skjører biter sammen.

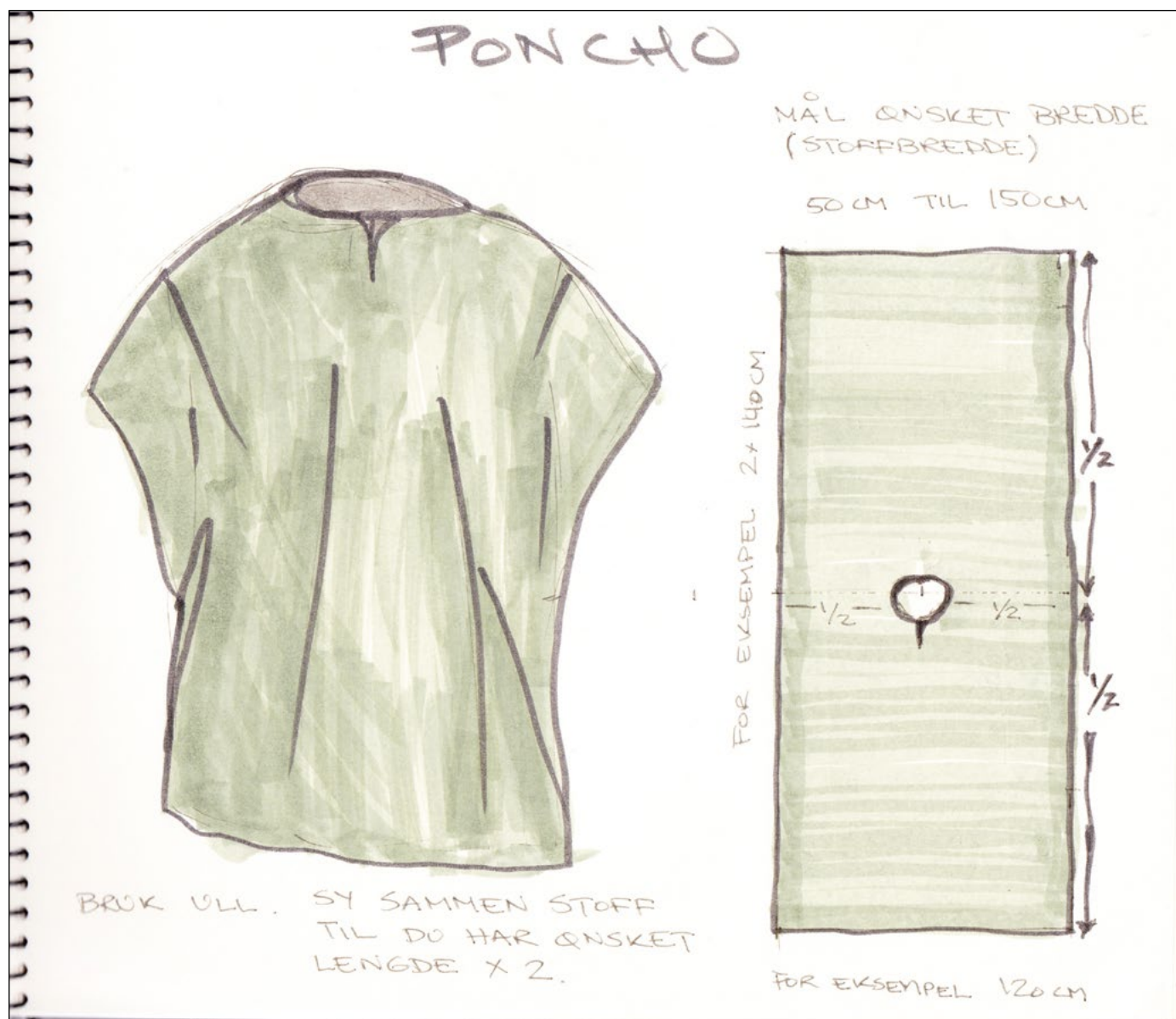

Fig. 12: Poncho ("nomba")

Undertøy

Undertøyet kan brukes utenpå ens eget undertøy om man vil det. Alle benytter et surret lendeklede. Dette kan gjøres på flere måter, men det enkleste er en enkel remse med stoff,

Slik vikler du et lendeklede: (20-30 cm vid,110-200cm lang)
Prøv deg frem hvor lang du ønsker å ha kledet.

Fig. 13 : Hvordan surre et lendeklede

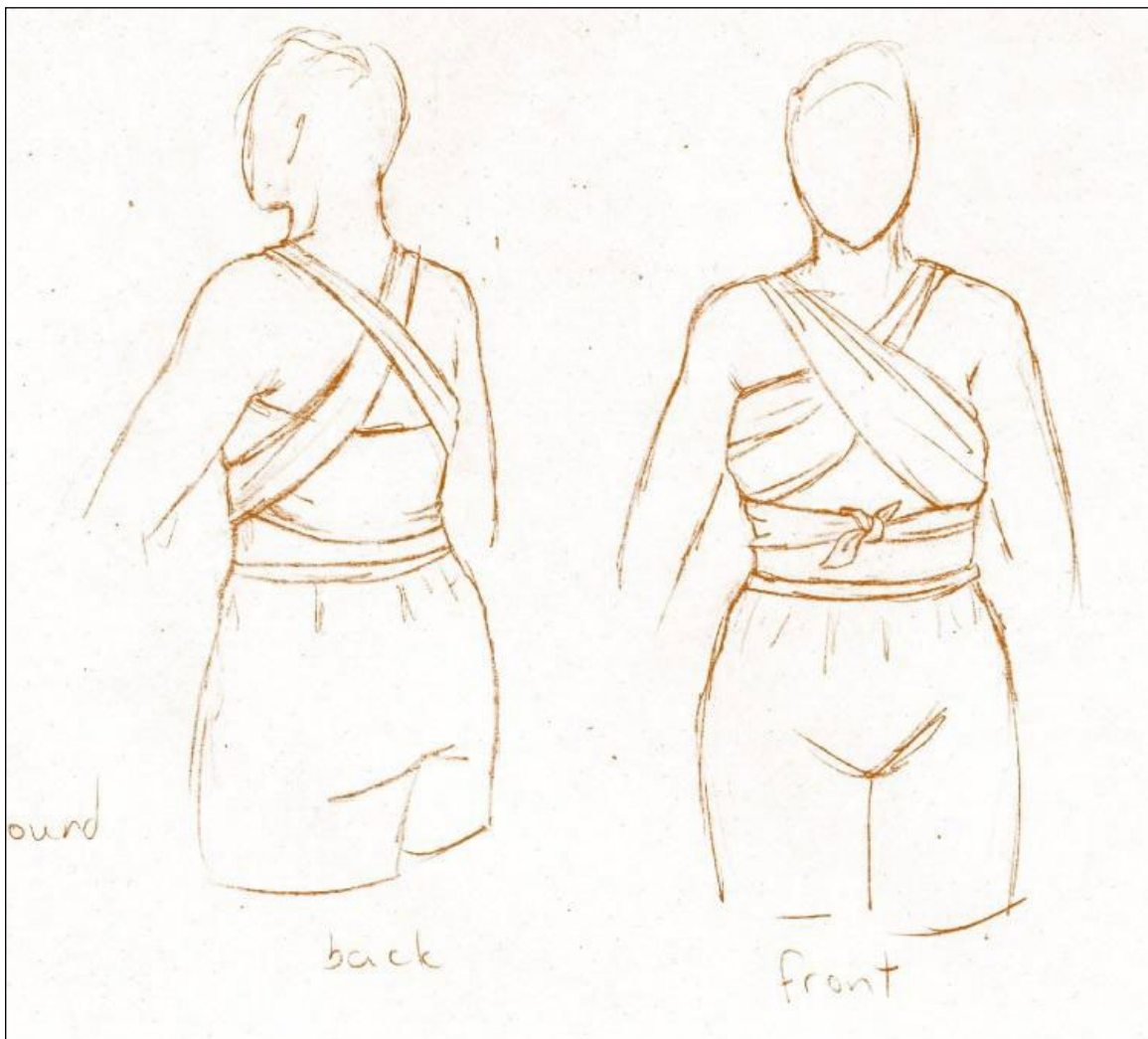
Her er en litt mere formsydd:

Fig. 14 : Formsydd lendeklede

Surret BH i to varianter

Lengde 150-220cm. Prøv deg fram og se hvor langt du trenger.

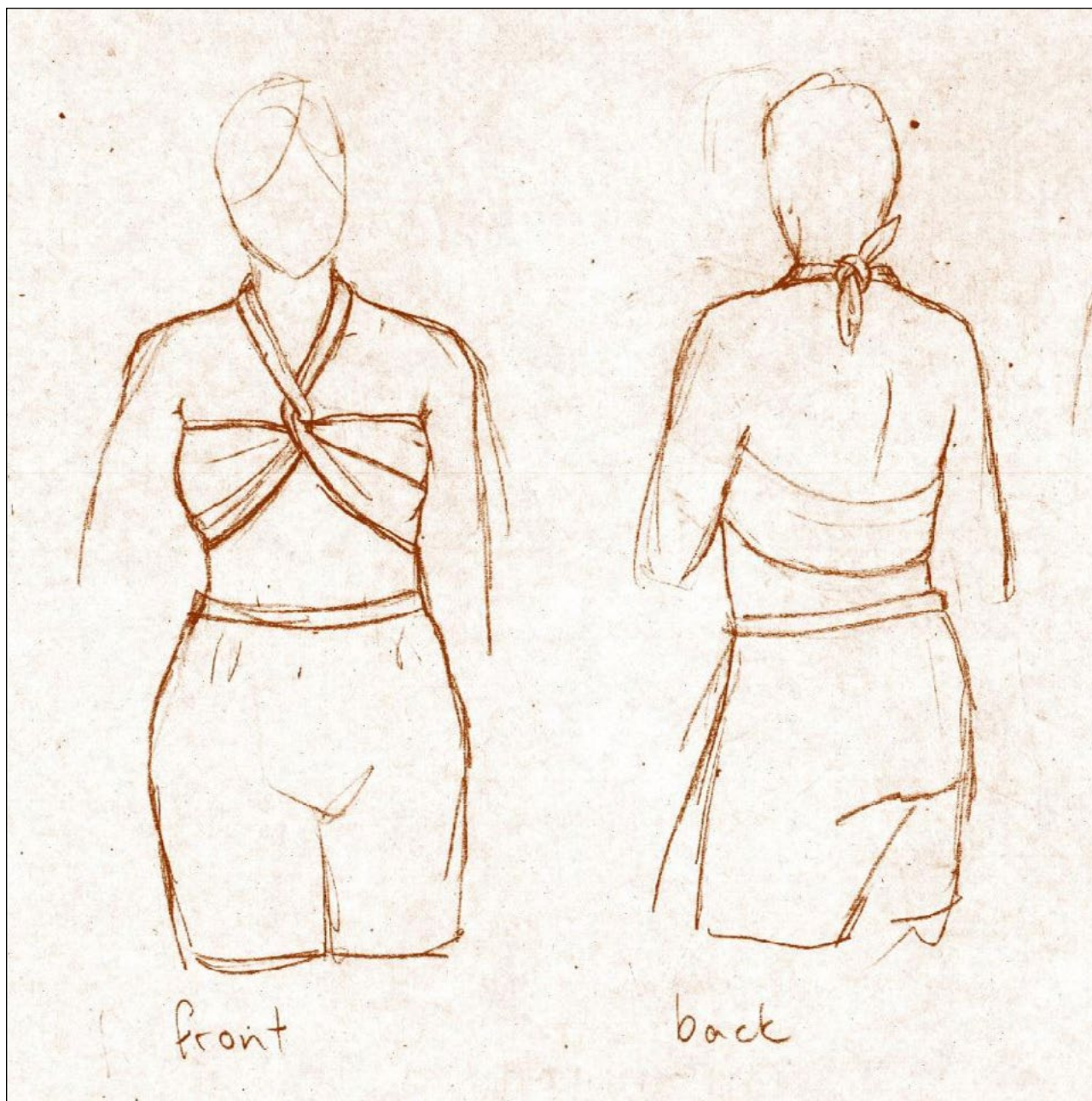

Fig. 16 : En annen type BH.

Kanting

Her er det mange muligheter:

1. Du kan la være å kante noe som helst. kanten vil da flusse opp og miste tråder over tid.
2. Du kan ta bort noen tråder horisontalt og binde de vertikale trådene sammen 5 og 5 eller 10 og 10 med en knute - også kalt frynser.

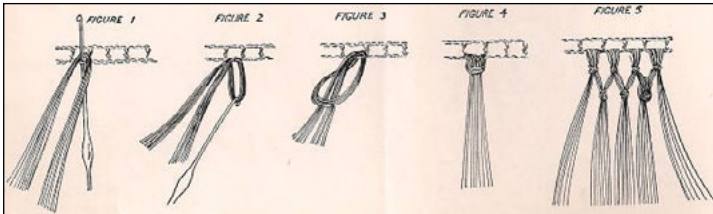

Fig. 17 : Frynser

3. Du kan brette kanten inn enkelt eller dobbelt og sy for hånd enkle synlige sting. (opp-ned-opp-ned) tegning her.

Fig. 18 : Enkel håndsøm på brettet kant.

4. Du kan sy kastesting skrå over kanten for hånd:

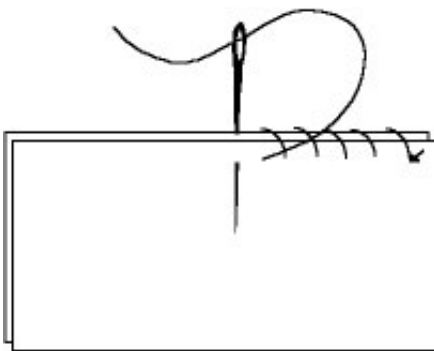

Fig. 19 : Kantesting

5. Eller slik

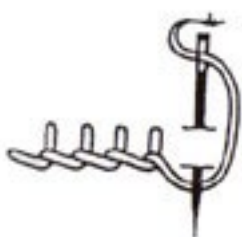

Fig. 20 : Kantesting (alternativ)

Snorer kan være i stoff eller tau eller lærsnorer.

Knapper

Knapper er gjerne uten hull, og kan egentlig være bare en liten trepinne sydd fast og som hektes inn i en sydd hempe. Eksempler på knapper (fra perlehuset.no):

Fig. 21, 22 og 23: Eksempler på passende knapper fra perlehuset.no

Patinerings

Betyr å gjøre et plagg eldre, eller se brukt ut. Det gir litt mer særpreg til kostymet rollen din har båret en stund, om du vil.

Laivere har mange ulike triks for å patinere:

Slå på kostymet med noe hardt, eks. en stein

Ta på deg kostymet og rull deg rundt i gress, lyng eller leire.

Bløt det og gå det tørt.

Legg det i en bønne og la det trekke en stund i kaffe eller te (vær forsiktig og test på et lite stykke først)

Slip det med sandpapir, slipemaskin, stålbørste fra bor el.l.

Dekor/pynt

Det man måtte finne i naturen som stein, tre, skjell og fjær m.m - og ting laget av dette som smykker, figurer, bånd m.m

Ansikts- og kroppsmaling

Til hverdags går de fleste fam uten ansikts- og kroppsmaling. Unntaket er nuknuk som typisk maler på seg en hvit stripe tvers (horisontalt) over øynene hver morgen, for å vise slektskap med vindkwath.

Alle ankoi bruker ansikts- og kroppsmaling til krig (for å skremme fremmede), og til viktige Rit. På KoiKoi er flere slike viktige rit, og det er vanlig å se par eller grupper som maler hverandre. Det er ikke uvanlig å ha ansiktsmaling gjennom hele KoiKoi, men det er bare til Rit det er forventet at man har ansiktsmaling.

Teatersminke kan godt brukes. For bedre tekstur kan man blande vannløseslig sminke med aske eller leire.

Alle kjønn kan bruke grått og svart i tillegg til disse fargene:

Typisk kvinnete farger er: gult, orange og rødt

Typisk mannete farger er: blåtoner og grønntoner

Typisk nukete farger er hvitt, grått og svart.

Fig. 24, 25, 26 og 27: Eksempel på passende ansiktsmaling. Personen i fig. 25 er åpenbart en nuk.

Nuk har en bred hvit stripe over øynene som basis, men kan legge til mer for et rit.

Ansiktsmalingen kan gjenspeile flere ting : noen fam, som Ravnefam og Beverfam, har noen vanlige mønster de bruker hver gang de maler seg. Farge kan representere kjønn.

Motivet kan også variere med ritet man skal til:

Skjelett, dødssymbolikk, og lite farge til Forkwathrit,
Sterke kjønnsfarger og truende krigsmaling til MannRit og KvinnRit
Mønster som assosieres med famen og famkwath til Velkomstrit og KoiRit

Sko

Mange muligheter her, f.eks. sandaler, middelaldersko, romersandaler med fotklede.
Vi ønsker ikke militærstøvler eller joggesko, om man er i tvil; spør!

Eksempler på passende skotøy til KoiKoi. De fleste slike får man kjøpt i butikk eller bruktbutikk.

For entusiasten - hvordan lage egne sko

"Huaraches" eller også kalt Tarahumara løpesandaler

<https://www.youtube.com/watch?v=fF6aGK5AhpA> del1 - lage mønster og markere hull

<https://www.youtube.com/watch?v=5CTanEgBkYI> del2 - hull og treing

<https://www.youtube.com/watch?v=fOWqOg000-I> del3 - knytting av sandaler

stråsandaler laget av hampetau:

Traditional Japanese straw sandals "WARAJI"(1/2)

<https://www.youtube.com/watch?v=smCJ5NDchJY> part1

<https://www.youtube.com/watch?v=Zd14b1pI6vg> part 2

stråsandaler av strå

https://www.youtube.com/watch?v=gga_fPRwS8w del1

hvordan feste tverrem

<https://www.youtube.com/watch?v=5cHZ8uY0nA0>

i stoff

<https://www.youtube.com/watch?v=DNPvLh2BgXU>

ulltøfler

<http://blueprimrosediary.blogspot.no/2009/07/woolen-slippers.html>

Andre nyttige lenker:

taulaging

https://www.youtube.com/watch?v=h7fJefU_Lio

knyte tau på stolpe

https://www.youtube.com/watch?v=pPHzGYyl_vo (otokomusubi)

med løkke til å ta opp igjen

<https://www.youtube.com/watch?v=x1v4xU817yI>